

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 ft., félévre 3 ft. 50 kr.,
negyedévre 1 ft. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felolós szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenkint 5) kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A háboru.

(M.) A húsvét-ünnep békéjét és csendjét a harczi riadalma zavarta meg. A mitől irtóztunk; a minek meggátlására Európa összes hatalmasságai oly tüntetőleg vállalkoztak, megtörtént: kiűtött a török-görög háboru!

A hadüzenet nem lepte meg a diplomáciát, mert látták, hogy a török sem nézheti összetett kezekkel mint pusztítják országát a görögök portyázó rablóbandái. A 67 éves ifju görög királyság aránylag elég sok forradalomnak volt már színhelye. Tizenegy év előtt háborut is akart kezdeni, de akkor sikerült a nagyhatalmaknak szándékában megakadályozni. Az idén azonban nem volt Európa ily szerencsés. Krétának a görögök által való megszállása, a görök és török haderők koncentrációja a közös határon, a görög önkényesek betörése török területre, a háborut eikerülhetlenné tette és Törökország, mely a szárazföldön kétségkívül erősebb, hosszas harbozás után elhatározta, hogy a háborut megüzeni és csapatait megindítja Görögország ellen.

Törökország annak idején mindent elkövetett, hogy a békét megóvja, Görögország mindent megtett, hogy azt megbontsa. Törökország ki van merülve, Görögország erőre csekély, még sem tudták a hatalmak visszarizasztani attól, hogy a sebzett oroszánt fektéből kiugrassza.

Nem tudták, mert, valószínűleg, nem akarták. Amde mi nem találgatunk: a vég majd elárulja azt a valót, melyet mindnyájan sejtünk.

Tény, hogy Törökországot vád nem érheti: az engedékenységekben elment a lehetőség, ezen túl nem lehetett, mert ha egy nemzetnek pusztulnia kell, legálább becsülettel akar sirjába szállani. Hogy a török sereg bevegje Athént, hogy a görög hajók fenyegethessék Konstantinápolyt, csak úgy történhetik meg, ha Európa hatalmasságai így akarják. Akarják-e? — ez a kérdés. Németország nem, ezt látjuk; Anglia érdekeit ismerjük, a mi ősz királyunk békeszeretét tudjuk s így remélhetjük, hogy Vilmos császár bécsi, a mi királyunk szentpétervári látogatása a világháboru megakadályozását célozza. Erős, rendíthetetlen a bizalmunk, hogy elkerüljük Európa lángbáborlását, ezt a borzalmas finálját századunknak, véres kezdetét a bizonytalan jövőnek, ismeretlen alakulásoknak.

A hatalmaknak már most az lesz a törekvésük, hogy a háborut lokalizálják. Általában azt hiszik, hogy ha Törökországnak sikerül Görögországot gyorsan mért csapásokkal megfenyíteni és a görögök vakmerő békeszeretét megtorolni, akkor ezzel nagy szolgálatot tesz az európai békének.

Miután a szultán a minisztertanács hadüzenő határozatát helyben hagyta, a

hadügyminiszterium Edhem basa fővezérnek azt a parancsot adta, hogy a működő hadsereg számára az illető bizottság által megállapított s szentesített tervek szerint azonnal timádólag lépjen fel.

Maurocordato herceg konstantinápolyi görög követ a követségi palotáról bevonatta a görög czimert, Asszim bej török nagy követ pedig távirati utasításra Athénben a belügyminiszternél rögtön notifikálta a diplomáciai összeköttetés megszakítását. A Görögországban élő török alattvalóknak 14 napot engedtek az elköltözésre. A porta még 17-én éjjel táviratilag küldött körjegyzékben tudatta külföldi képviselőivel a hadüzenetet. A török csapatok azonnal előre nyomultak a görög határ felé. Mielőtt azonban a hiteles táviratok által elmondott eseményekről beszámolunk, nem lesz érdektelen, ha röviden leírjuk az ellenséges hadak erejét s pozícióját.

A görög hadsereg, mely testi erő és hasznavehetőség dolgában cseppet sem áll a török mögött, összesen 44 zászlóaljból, 12 század lovasságból, 19 útegéből áll. A csapatok parancsnoksága a következő: főparancsnok: Konstantin trüörökös, vezérkari főnök: Szapuzszakis ezredes. Az artai hadosztály parancsnoka: Manos ezredes, a Trikalában levő: Mauromihalisz ezredes, a Larissza mellett táborozó: Makrisz vezérőrnagy. Az eddig mozgósított katonák száma 70,400 főre rug, ehhez jön a filhelének külön legiója 2000—3000 emberrel.

Lenn a folyóban . . .

Irta: Mikler Gusztáv.

Lenn a folyóban halkán rezg a hullám,
Mikor az éjjel beléne;
Nyugalom mintha csak tőle tanulnám:
Ha végtetnnek szelleme borul rám,
Nyugodtan nézhetek szemébe és
Nem rémit már e hideg öléés.

Sötét folyó, melletted elholyongok,
Ugy összeillesz te velem;
Hideg árnyat hullatnak rád a lombok,
De a csillagfényt is kedvedre vonzod:
Bár gyakran a bú borzong szívemen,
A gyönyört néha én is élezem.

És egyre küzd bennünk a fény az árnyval,
Várjuk: kié a diadal?
S te tova hőmpölyögsz homályos árral,
A végeet lassan engem is beárnyal
S ha csapdos a felhő villámvival:
Kaccagni tudjuk csak dühöd, vihar!

Báránylelkök.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —
Irta: Füzy Antal.

Mihor így virágbaborul a mandulafa s
fülembé csendül a paocsirtaszó, — betéved egy-
egy nevető napsugár az én szegényes kicsi

szobamba is; attól tudom meg, hogy újra itt
a tavasz, az illatos lombhozó tavasz; meleg
szellő bontogatja a friss rügyet a fán s új fész-
ket rak hajlongó ágára a visszatért madár;
annak a csicsérgésből tudom meg, hogy eljött
ennek az örök egy formán változó földnek a
legszebb szeretkezésre hívogató ideje.

Ábrándozó ifju, ébredő virág, sarjadosó
fítszál s minden, de minden kis atomja az egész
nagy mindenségnek tudja, érzi, hogy mért örül
ugy a tavasznak. Én csak azért, hogy nem
kell már — fűteni. Fűtőgyerek helyet arany-
szin napsugár költ fel ezután minden hajnalon;
kőszénfüst helyett virággillat tölti el rakó szob-
bácskám, amint beárad a nyitott ablakon . . .
Abból a kertből, ami nem az anyém, azokról
a virágokról, amiket nem magam ültettem s
amikből nem szakitok le soha egyet is — mert
nincs kinek . . . Magamnak nem kell, nem illet
engem — van nekem másféle. Ami megmaradt
az én egyetlen édes tavaszomból a lelkemhez
növe, aminek le nem hullt egyetlen kis szirma,
ami csak az én örömtelen életemmel fog elher-
vadni egyszer: az emlékezés virága.

Mert nekem is volt szép tavaszom egyszer
— dalos virágos tavaszom. Ha nem is oly
vidám, mint sok másé, de drága az a köny is,
amit akkor sirtam, mikor remegve hajoltam
kicsiny virágaim fölé, zivatartól félve . . . s
most ezerszerte drágább a megőrzött emléke
— hogy már nincsen könnyem. S amikor a
boldog szerelmeseik friss virágrét keresik föl a
napsugaras mezőt, én is bejáró a virágtalan

avart. Magammal viszem a virágot, hogy tele-
szorjam véle: hadd lássam a régi szinben
megint, minden örömmel, minden bánattal!

És fölkeres Téged a lelkem hívó susogás-
sal. Fölkeres a nagy város zajában, cifra palotá-
tában, onnan hívogat a nádfüdesle hajlék csöndes
szegénységébe. Csak egyszer, még csak egyetlen
egyszer hadd vezesselek végig azon az uton,
amit együtt jártunk azokban a verőfényes nap-
okban, amikor olyan jól esik visszaemlékezni
néha, azután menj vissza megint, ha akarsz,
ha tudsz . . .

Hallgasd meg, mikor im hozzád szölok
újra, nem a vádnak, nem is a panaszkodásnak,
hanem a felejteni nem tudó szerelmnek szavá-
val . . . Hiszen ugy a szívemhez nőttél édes,
szomorú arccoddal, síró nőtáiddal, csöndes bán-
natoddal . . . !

Mert a te életed még talán örömtelenebb
volt, mint az anyém. Abban a korban, mikor
más gyermeknek még az édesanya gondozó
szeretete, rzéldi vezetője karja minden öröme,
egész világa: te ott zokogtál a koporsó fölött,
anyádnak dobbanástalan szive fölé borulva s
mikor más gyermek még aranyzin pillét ker-
get gondtalan szíved a virágbaborult mezőn,
te egy virágtalan sirt látogattál csöndes teme-
tőben és imádkozva beszélgettel aznál, aki már
nem tudott felelni neked . . .

Kicsiny testvérdékné anyá kellett — lett is.
Ti tudhatjátok legjobban, hogy pótolta az
igazit, az édest. Ti tudhatjátok volt-e számo-

A jól fegyverezett s hidegvérűség, szivosság, kitartás tekintetében a görögök felett álló török sereg főparancsnoka *Edhem* basa tábornok, vezérkari főnök: *Szeifelah* bég ezredes, hadosztály parancsnok: *Rusdi Omér* basa. A főhadiszállás *Elasszonában* van, vagy legalább volt ez ideig. A harczra képes összes hadierő a legutolsó napokban áll: 111 zászlóaljából, egy-egy zászlóaljban 750 ember, tehát összesen 83,250 katonából. Ehhez a haderőhöz jön még az *epiruszi* hadtest, mely *Janinában* volt hadtáboroztatva.

A hivatalos táviratok jelentése szerint a görög-török határon csüörtök óta éjjelnappal szakadatlanul dühöng a harcz tengeren, szárazon. — De míg a kis, de harczra kész görög flotta erősen tartja magát a tengeren, addig a jól felszerelt török hadsereg győztesen nyomul előre a szárazon. A döntő csata bevezetése a hegy-szorosért való harcz volt. A törökök, kiknek főereje *Elasszóna* körül volt egyesítve. a *larisszai* síkra vezető hegyi átjárókat igyekeztek első sorban megszerezni, míg a görögök minden erejüket megtesztették, hogy a szorosokat megvédelmezzék. A főátjárók, melyekért a gyilkos tusa folyt: az *Analipszis* vagy *nezeroszi*, *godamani* és *melunai* szoros. A törökre nézve ez utóbbi a legfontosabb, mert ennek bírása megnyitja az utat *Elasszóna* és *Larissza* között. *Edhem* basa jól számított, mert az éjjeli órákban érkezett távirat szerint a török hadsereg csakugyan elfoglalta a *melunai* szorost s *Edhem* basa bevette *Tirnavos* görög várost s 19-én éjjel győztesen bevonult *Larisszába*. A görög főhadiszállás tehát török kézben van!

Most, hogy már kiszorították a *melunai* szorosból s *Tirnavoszból* a hősiiesen küzdő görögöket, a *larisszai* síkon nyomulnak előre. Ezzel megsemmisült most az az előny is, melyet *Reveninél* négy napi gyilkos harczban kivívtak.

A görög belügyminiszter a haza becsületéért fegyverre szólított minden épkealáb férfit s *György király* maga is a harctérre indult.

Mindazonáltal előreláthatólag a háboru csak rövid ideig fog tartani, mert a két hadviselő fél anyagilag már most teljesen ki van merülve és segítségre sehonnet sem számíthatnak. A nagyhatalmak követendő magatartásáról az a hír, hogy közös egyetértéssel lemondanak a volói kikötő ostromzár alá helyezéséről, mely tudvalevőleg tervben volt, ugyancsak most folynak a tárgyalások a *krétai ostromzár megszüntetéséről* is, hogy a hatalmak mentül könnyebben óvhasssák meg semlegességüket.

A vizsgálat.

A városházán egy heti pihenés után kedd délelőtt megkezdte *Havranek* József polgármester a vizsgálatot. Annyit tudunk eddig a vizsgálat eredményéről, hogy *Hegyi* János és *Osváth* Sándor főcsászár beismerték az ellenük emelt vádakat. A vizsgálat tehát látszólag igen kedvezően halad, mert hiszen a két elövelt bűnös beismerésben van. Sajnáljuk azonban de kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy bennünket éppenséggel nem hat meg ez a látszólagos eredmény.

Mindenek előtt nem érthetünk egyet a polgármesterrel abban, hogy nem *Seidel* Lajos főkapitány viselt dolgainak vizsgálatával kezdte meg működését. A rendőrség fejét kellett volna legelőször is hoppon venni, miután ennek az embernek ugyanis közel kéthónapos egérutat engedtek és tudomásunk van azokról a dolgokról a melyeket eddig már sikerült is neki eltasolni. Nem értjük tehát a polgármester újabb intézkedését, mely oda konkludál, hogy *Seidel* ügyét csak pénteken fogja elővenni. Igazán kíváncsiak vagyunk, szüksége volt-e *Seidelnek* ügyei rendezésére ez az újabb engedélyezett 8 nap? Ugy látszik szüksége volt, valamint nélkülöz-

hetetlen volt az a nem kevésbé áldásos intézkedés is, hogy a bűnösök a husvéti ünnepeket háborítlan nyugalomba tölthessék el. A vallásos érzelmek sugalta eme páratlan intézkedést igazán meglepetéssel tapasztaltuk *Havranek* József polgármesternél, a kiről eddig legnagyobb jóakarói sem állították, hogy vallásos érzésű ember. Ez alkalommal azonban ugy látszik igen alkalmas volt ugy a saját, mint a gyanúsítottak vallásos érzéseit is megkímélni a vizsgálatról.

Nagyon különös lenne azonban, ha általánosították a polgármesternek az a felfogása, hogy a nagyhétén s a husvéti ünnepek alatt a bűnösöket nem szabad üldözni. Hiszen ez elv általánosítása felhívás lenne a bűnök egész sorozatának elkövetésére, s a gazok egész nyugodtan oldhatnának kerekét. Határozottan elítéljük tehát a polgármestert, hogy egy hétig pihentette a vizsgálatot, különösen elítéljük azért, mivel saját maga is beismerte, hogy *Keresztes* tanácsos heteken keresztül semmit sem tett a vizsgálat érdekébe. Ezeket a mulasztásokat gyors intézkedésekkel is csak némileg lehetett volna helyrehozni. A polgármester azonban más czímen ugyan, de éppen ugy elhuzta semmittevéssel egy hétig az ügyet, mint *Keresztes* tanácsos. Ugy történt a mint előre megmondottuk: az elázott köpenyt ujjal cserélték fel! A polgármester folytatja *Keresztes* tanácsos rendszerét. A szemfényvesztés járja ma is a jámborabb és hiszékenyebb polgárok megtevesztésére.

Hegyi és Osváth.

Hegyi viselt dolgainak természetéről már több ízben írtunk. Nem lehet azokat részletezni, annyira utálatosak. A leggyalázatosabb erkölcsű ember, a ki valaha is hivatalt viselt. Daczára, hogy bűnös manipulációit évtizedeken át folytatta, a polgármesteri protekcio aljegyzői titulusoz juttatta, az egész város polgárságának megbotránkozására. Mi már 23 nappal ezelőtt felhívtuk erre az emberre a polgármester érélyes intézkedését és ma, 23 nap múlva, 8 nappal később, hogy lélekfarkodásának egy esetét

tokra meleg szava, még melegebb csókja, szeretete? *Simogatta-e* a kissebbit szeretetteljes kézzel, megtartotta-e az Isten előtt tett fogadását, hogy gondos istápolója lesz azoknak, akiket gyermekeivé fogadott? Ti tudjátok, hogy feleltette el árvaságotokat, hogy töltötte be soká üresen maradt helyét az elköltözöttnek. . . .

En csak azt tudom, hogy ritkán láttalak mosolyogni benneteket.

És az a panasztalan bánatod vette ugy meg a szívemet. Mint a hogy a rab megismeri a szenvedő társát, ugy ölekezett össze az én borongó lelkem a tiédde. Te talán egy meg nem talált otthont sirattál, én egy eltévesztett életem. Téged egy szertefoszlott álom emlékezete kísért, engem egy változhatatlan valóság kínzó tépődése. . . . Ami azután történt, az feleltette veled az álmot, velem a valót és azt hittük, megtaláltuk a boldogságot.

És megcsalódtunk mind a ketten, magunk sem tudjuk miért. Talán a te gyöngeséged, talán az én bolondos, büszke lelkem okozta, hogy elfordultunk egymástól, lehet, hogy egy másvalakinek a kicsinyhitűsége — ne keressük azt. Ne kísértésen köztünk soha még gondolata sem a vádolásnak, — egyként fájna az nekünk. Mert tudom, hogy a te szívedben is felsír néha ami szomorú szerelmünknek a fájó emlékezése; hogy a bőségből, az unalmas jólét szintelen egyhangúságából, ami most körülveszen, sokszor ellátogat a lelked a nélkülöző szegénység örömmel, búval változatos, de mindig virágos mezejére, ahonnet sohasem vágyakozunk a gazdagság csillogása után, mert annak nincs, csak a szegénységnek van — melegsége.

Ugy-e azt hitted, mikor elmaradt mögöt-

ted az a kis falu, hogy azzal együtt ott hagytad mindazt, ami ott való létedben győrt, vigasztalt üdvözített? Hogy nem viszesz magaddal egyebet, mint a zsongó utórezgését egy félbenmaradt dálnak, amit együtt énekelgettünk egy piciny fészekben, ránk hajló lomb között, madarak módjára — ami még elkísér egy darabig. . . . Azt hitted ugy-e, hogy majd elfelejted a fészek csönösségét a nagy világ zajában, lehulló levelek halk zizezését, kifent gavallérok léha fecsegésében? És hogy elfelejtetted azt a bohó fiút is majd, azt a szegény fakó postát, akinek nem volt sem fölkapott neve, sem biztos jövője, csak meleg szíve, csengő dala rajongó szeretete. . . . Ugy-e azt hitted?

De ugy történt-e vajjon?

Ahol senki, semmi sem emlékeztet reám, megtaláltad-e a feledést? Megtaláltad-e azt, aki eltudna feledtetni veled? Találtál-e ott annyi hívásos fényt, tettefő hízlekedést, amennyi egyszerű virágot, igazi szerelmet én kínáltam neked? Hangos mulatságban, vidám társaságban nem érzted-e magad — egyedül?

Kérdezzek-e többet?

Lásd, nem is ezt akartam elmondani, de tehetek-e róla, hogy a rádvaló emlékezésnél ugy elszorult a szívem, keserű lett a szavam. De ha nem tudok megnyugodni azon, hogy ennek így kellett történnie, ha nem tudok vigasztalódni, nem tudok felejteni. . . . Hiszen ugy szerettelek!

Még őrzöm azt a levelet, amit utoljára írtál, akkor, mikor visszaküldted azokat a száraz virágokat, amiket magam téptem neked, amiket a szíved fölött viselél. Még el se olvastam, föl se bontottam. Tudtam, hogy nem a régi hangon szólasz hozzám abban s én még akkor

sem akartam fölébredni abból az édes álomból, amibe a te szerelmes szavad ringatott. Nem is tudtam volna végig olvasni azt a levelet, amiben talán „tisztelt uramnak“ szólítasz. — de megőriztem mégis.

S most valamit kérdezek tőled. Ha ugy akarod, ez lesz az utolsó szavam hozzád.

Eltudnád-e feleljeni azt a nehéz szót, ami meggyűlöltette velem az egész világot, magát a szerelmet, — s amit talán magad is megbántál? Vissza tudnád-e, vissza akarod-e hozni életembe a tavaszt, szívembe a dalt, lelkembe a hitet? — gondolkozz fölötte!

Ha még van egy szikrája a szívedbe annak az édesen győtrő lángnak, amivel tele volt mindkettőnké egyszer; annak a lángnak, ami „mindeneket elfédez, mindeneket reményl és mindeneket eltűr“; ha megtudod alázni magadat a kunyhó küszöbéhez; ha még van hited remélni és reményed szeretni: akkor jöjj vissza. Akkor felragyog az én sötét utamra a tavasz verőfénye; vígan csengő nóta, virág terem rajta, s én azt megosztom veled. És szegényen, de gazdagszival lépünk arra az utra, ahol örök-hervadhatatlan leszen a boldogság teljessége. . . .

De ha megtudtál nyugodni abban, ami elszakított tőlem, akkor ne halgass az én hívó szavamra. Ha csak tétovázva gondolnád is reá magad, hogy elcsorédt a kerekere nyírt lombu platánok városát a pipacos mezőért, akkor ne jöjj vissza. Minthogy csak egyszer is a megbánás könyvét lássam meg csillanni a te szemedben én miattam, inkább tovább bolyongok társatalanul ezen a kietlen uton, éhezve, szegényen, és fáva szerettelenül. . . .

meg is irtuk, még mindég nincs felfüggesztve. A polgármester 8 nap óta vezeti a vizsgálatot, állítólag Hegyi előtte beismerte gazságát és mégsen függesztette fel. Pedig Hegyinek régen az ügyesség börtönében kellene ülnie. Miért nincs még felfüggesztve, miért nincsen ügye a kir. ügyészséghez áttéve — olyan kérdések, melyekre a polgármester nem tud válaszolni.

Osváth főcsoz ügyét ifj. Fester János városi bizottsági tag már a mult közgyűlésen szóba akarta hozni, de az óvatos polgármester e kérdés nyilvános tárgyalását nem engedte meg és Fisteről egyszerűen megvonta a szót. Lapunk nyilvánosságra hozta az ügyet és Osváth Sándor jónak látta nyugdíjaztatását kérelmezni. A közvélemény erőteljes hullámszáma azonban ezúttal szükségessé tette, hogy a mit a polgármester évekkal ezelőtt félre tett, most újból elővegye. És csodálatos, de tény, hogy míg ezelőtt évekkal semmit nem talált, most (Osváth maga beismerte az ellene felhozott vádak valóságát. A nyugdíjból tehát nem lesz semmi, hanem fegyelmi uton való elcsapatás lesz a dolog vége.

Jó lesz azonban gondolkoznia a polgárságnak a fölött, hogy Havranek polgármester ebben az ügyben évekkal ezelőtt mennyire teljesítette lelkiismeretesen kötelességét!

Mit akar a polgármester?

A sok minden kombinációra, a mely a városban a polgármester legújabb magatartására vonatkozólag kering, meg mondjuk mi a magunk véleményét.

Nem könnyű dolog a polgármester viselkedését megmagyarázni. Könnyebb a hieroglifek olvasása, mint ennek a furfangos eszű embernek megértése. Azt hisszük azonban, eléggé jól ismerjük őt, hogy szándékait megérthessük.

A mult közgyűlés óta igen sok változott. Akkor a polgármester személyét a helyi sajtó igyekezett fölszinen tartani, mert reméltük tőle, hogy a közgyűlésen tett ígéretét be fogja váltani. De ki is hihette volna oly vakmerő játékosnak, hogy mindent fel merjen tenni olyan eshetőségre, a melyet beváltani akkor, a midőn kimondotta sem volt szándéka; ki hitte volna, hogy a városi bizottsági tagokat olyan kevésre becsülje; s a nekik tett ígéret beváltásának kötelezettségét annyira kicsinyelje.

A 18 éves polgármesterkedése úgy látszik nem tanította meg respektálni a közvéleményt. Ő maga mondotta előttünk:

— Haragszanak reám, mert minden úgy történt a hogyan én akartam. Nem adtam senki véleményére semmit. A lapokkal sem törődtem soha!

Hát ez az önállóság nagyon szép. A meggyőződés függetlensége dicsejtre méltó. De a ki így a maga feje után vezeti egy város sorsát, felelős is ám mindenért! És hogyha olyan következmények állanak be és az ő vezetésének rettenetes mulasztásait, könnyelműségeit, kárát, veszedelmét tárják elének, mint a most fölfakadt sebek, akkor ne háritsa el a felelőséget magáról gyáván. Álljon ki és bünhődjön büszke önhitségéért. A drámai hősök így járnak, ő azonban úgy cselekszik, mint a boházatok ismert alakjai. Apró furfangokkal akar ki menekülni a csávából s minden törekvése arra irányul, hogy a kecske is jó lakják s a káposzta is megmaradjon, az ő tenyészetének jól nevelt káposztái.

A közgyűlésen azt ígérte, hogy vaskézrel fog fellépni a bűnökkel, kéréletlen szigorral a bűnösökkel szemben. Ez ígérettel ellentétben huzavonát és a legmagasabb foku elnézést tapasztaltunk. Sőt egyenesen megtagadta törvényes jogait, csak hogy valamivel kétségbeesetten indokolhassa magatartását.

Az ő szándéka a mult közgyűlésen tett nyilatkozata alkalmával az volt, hogy a sajtót a legközelebbi közgyűlésig megszelídíti és annak védelme alatt vigan vitorláz át minden veszedelmek felett. Ez a terve azonban dugába dőlt. Meghíusította tervét részben a szerkesztők önálló és független gondolkozása, részben pedig befolyásolhatlansága. Nem vagyunk olyanok, mint az éhes házörzök ebek, a melyek, ha konczot dob nekik a rabló elhallgatnak, s nyugodtan trüfik, hogy a felügyeletükre bizott házat kirabolhassák.

Legutolsó kísérletei is a sajtó befolyásolására a mult hét elején dugába dőlven, ijedten vette észre, hogy a legközelebbi közgyűlés ideje veszedelmesen közeledik, s ezért ravasz eszével csak arra törekedett, hogy valamiképen ezen az örvényen is átvitorlázhasson. Azután lesz megint egy hónapja, a mely idő alatt csak sikerül majd elsimítani mindent. Egy negyed év hosszú idő és a hatalom birtokában, ravasz furfanggal és jó akarattal sokat lehet tenni.

És hogy a jövő közgyűlésen elámlthassa a bizottsági tagokat, az utolsó napokban — mint halljuk pénteken — produkálni fog valamit! Majd ismét veri a mellét és vádol ismét egypár tisztviselőt s igér ismét sok mindent!

Csakhogy rosszul számít a polgármester ur! Elég volt nekünk a komédiából, elég volt nekünk az ő operettebe illő szerepléséből. Nem akarunk már többé mulatni a vizsgálat menetén, hanem most már tenni fogunk. Mintán pedig világosan áll előttünk, hogy az ő uralma alatt nem jutunk eredményre, — elfogjuk őt mozdítani állásából, s rendet csinálunk majd nélküle!

Ott állunk ismét a régi kérdésnél: Vagy tudott tisztviselőnek 18 éves gazságairól, vagy nem. — Ha tudott: büntárs; ha nem tudott: tehetetlen, vagy könnyelmű polgármester.

De ehhez újabban hozzájárul még a következő kérdés: Vagy az ő akaratából lett eredménytelen a hathetes vizsgálat, vagy az ő tehetlensége révén? Vagy, vagy! Akár melyik az igaz, neki mennie kell. És menni fog vagy saját elhatározásából, vagy akarata ellenére. Vagy-vagy, de mennie kell; mennie kell a város érdekében. Bolondá tenni magukat továbbra nem hagyjuk. Elég volt! A legközelebbi közgyűlés elé hiába dobja oda egy-két sikerét a vizsgálatnak. Egy hónap rengeteg idő, ez alatt mindennel és mindenkiel rendbe kellett volna jönni.

Nem jöttünk rendbe. Vagy nem tudta a város dolgait rendezni, vagy nem akarta. Vagy-vagy! Éppen azért mennie kell!

Hol kotorász a vaskéz.

Jellemző a polgármesterre, hogy ő még most is a lapoknál kotorász a bizonyítékokért. Folytonosan a lapok szerkesztőit zaklatja, hogy erről a tisztviselőről vagy arról a tisztviselőről mit tud. Micsoda vízfejű embereknek tart bennünket, hogy még mindég jámbornul ilyen kérdéseket intéz hozzánk. Hiszen csak van eszünk, hogy nem mondjuk meg neki mit tudunk. Annyi volna ez, mint elárulni a közérdeket!

Ha akar segíteni az állapotokon keressen és találni fog; ha nem akar úgy ne bizakodjék abban hogy mi segítségére leszünk a tusolásban.

Jellemző a polgármester vizsgálatára, hogy még eddig csak azokat a dolgokat tudja felmutatni, a melyekre lapunk vagy más feljelentők vittek hozzá, ezek közül is csak azokat, a melyek helyrehozhatlanok. Még semmi olyan intézkedését nem ismerjük, a mely a közön-

séget megnyugtatta volna abban, hogy a vizsgálat lelkiismeretesen folytatódik. Semmi olyan dolgot, a mely az egész rendszer felderítését célozta volna. De a bűnösök bátorítására számos intézkedése szolgál.

A kegyes elnézése annyira felbátorította Hegyit, ezt az elzüllött lelkiismeretű embert, hogy a napokban nagy kérdéssel mondotta tanuk előtt, hogy visszaszéli a hiányzó 200 frtot, aztán sajtópert indít szerkesztők ellen. A fenyegetés nevétséges, és nem is a mi megfélemlítésünkre volt szánva. Abból a czélből mondatott bizonyosan, hogy másokat megfélemlítsen. Ez a gyalázatos henczegés, a legsúlyosabb vád a polgármester ellen, mert a köztisztviselő nyiltan meri mondani, hogy sikasztását helyre lehet hozni s még ő lesz az a ki fölének kerekedik. És e hetvenkedést valószággal igazolni látszik a polgármester hanyagsága, a ki még ma sem kísértette át Hegyit a királyi ügyészséghez, pedig sikkasztás és hivatalos hatalommal ismét kerítés van reá bizonyítva.

Tudjuk nagyon jól, hogy hetek óta ömlenek be a városi pénztárba a különböző elikkasztott összegek, de maga a sikkasztás ténye a büntetőtörvény értelmében már be van fejezve, ha az illető közeg a közpénzt, mint sajátját felhasználja. Az nem változtat a büntény minőségén, hogy utólag a bűnösök visszafizették ezt a pénzt. Éppen azért már rég az ügyészségnél kellene hogy legyen Hegyi is, többi társaival egyetemben.

Esztelen bizakodásuk rövid idő alatt véget fog érni, mert a jövő hét közepétől már itt lesz az új főispán, a kit nem lehet sem a törvény magyarázások által, sem más révén a bűnösök érdekében megnyerni.

Miért kékis a fegyelmi?

A közönség kimondhatatlan izgatottság között várja, mikor teszi reá vaskezét (?) a polgármester valamennyi gyanúsítottára. A polgármester azonban játsza a tudatlant és mindég bizonyítékokat kér, a helyett hogy kereane!

A legközelebbi közgyűlésen azonban kötelessége lesz a gyanúsítottakra vonatkozólag jelentést tenni. Éppen ez okból itt a nyilvánosság előtt említjük fel mindazokat a kiket a polgárság körébe kisebb-nagyobb természetű visszaélésekkel vádolnak.

Seidel Lajos Székesfejérvár kir. város rendőrfőkapitánya, az aranykoronás érdemkereszt tulajdonosa. (!)

Hegyi János rendőri nyilvántartó tiszteletbeli aljegyző. (!)

Langmár Gáspár városi alkamarás.

Paulovits Ferenc helyettes közgyám.

Winkler Vilmos városi főmérnök.

Szaller György kapitányi iktató és kiadó.

Osváth Sándor főcsoz.

Weber Gusztáv városi biztos és végül

Szilágyi Ferenc vizi- és tóvárosi biztos.

Egyelőre ennek a kilencz tisztviselőnek viselt dolgaira nézve kell a polgármesternek nyilatkoznia és a 29-iki közgyűlésen már a felfüggesztések megtörténtét s a fegyelmi eljárás folyamatba tételét tartozik bejelenteni.

Tény, hogy a közvélemény foglalkozik ezeknek az uraknak viselt dolgaival éppen azért fegyelmi eljárást kell indítani ellenök. Az majd kideríti mi igaz, mi nem a vádakból.

A polgármesternek egy hete van még a közgyűlésig ez időt használja fel arra, hogy a közgyűlést már informálni tudja ezekről az urakról, meg kell mondania, hogy az előzetes vizsgálat során talál-e ellenök valamit, vagy

sem. Csak aztán legyen óvatos és jól használja fel a hetet, mert valószínűnek tartjuk, hogy ezen a közgyűlésen megint a tudatlant fogja játszani, — ez esetben azonban meglepetve fogja majd tapasztalhatni, hogy egyik-másik bizottsági tag mennyivel jobban ismeri a város háza dolgait, mint ő, a polgármester, s ennek következtében nagyon különleges helyzetbe fog kerülni.

Ezen a közgyűlésen a „nem tudom“-mal nem fog megmenekülni a felelősség alól. Azért tessék az időt jól felhasználni, hogy megtudja majd mondani, hogyan áll a felsorolt urak szénája. A sorsa fordul meg azon, hogy megtudja-e mondani vagy sem!

Mikor az egész közvélemény háborog, jogosan kérdezzük, hogy a fentebb elsorolt urakra vonatkozólag miért kékis a fegyelem?

Ismét vallást sértő botrány.

Székesfejerváron bizonyos időközökben ismétlődnek a vallást sértő botrányok, melyeket a nagyközönség legnagyobb jóindulata sem képes véglegesen megszüntetni.

A legújabb botrány színhelye Trummer Sándor Kossuth-utcai kávéháza volt, a melyben az utóbbi időkben gyakran fordultak elő botrányos természetű kihágások. Ha igaz, hogy a legújabb botránynak legbotrányosabb hőse maga a kávéház tulajdonos és annak fizető-pincére, abban az esetben itt volna az ideje, hogy a rendőrség a legszigoribban lépjen fel ellene, s ha még valami botrány történik a kávéházban vonja meg a tulajdonostól az engedélyt.

Az eset tudósítónk értesülése szerint a következők:

Husvét vasárnapján hajnalban egy közös hadseregbeli őrmester s egy káplár mulatott a Trummer-kávéházban, a kik duhajkodásukban arra vetemedtek, hogy a cigány muzsikának egyik dallamára a „Miatyánkot“ énekeltek. Józsa István közműves legény e miatt felszólalt s előbb kérte a katonákat, hogy hagyják abba a vallást sértő éneklést, majd midőn a katonák nem hajlottak a szép szóra, követelte a kávéház tulajdonostól, hogy tiltsa meg a katonákat a „Miatyánk“ éneklését. A jeles tulajdonos azonban két pinczérel Józst rohanta meg s miután nem volt hajlandó négy üveg sörért és négy cigarettáért 6 forintot fizetni — (ennyit a hirhett Párisi Étteremben sem merték a kiállítás alatt kérni!) — elvették ezüst óráját, lehúzták gyűrűjét s azután a szomszéd kaszárnyából előhívták a katonai őrzőjratot s Józst bekisérték a rendőrségre.

Trummer Sándor kávéház tulajdonos, tudósítónk — sőt másik két laptársunk — értesülésével is ellentétben a következőképp mondja el az esetet:

Az említett éjszakán Láng közös hadseregbeli káplár, egy őrmester és két civil uri ember már este óta mulattak a kávéházban. Hajnal felé egy iparosokból álló társaság vetődött be, a kik között volt Józsa István közműves is, a ki egyik társa miatt szóváltásba keveredett a katonákkal. Trummer közelbélése azonban elejét vette a komolyabb összeütközésnek.

Azután történt, hogy Láng káplár a cigánnyal *Részeg vagyok róssám* kezdetű nótát húzatta s ennek dallamára a következő szöveget énekelte:

«Atya Isten ki vagy a menyekbe
Legyen áldott a te neved örökre,

Legyen meg a te akarod:

Hajnalig rozsám nálad maradok.»

Trummer azt állítja, hogy ő, midőn először énekelte Láng a nótát nem volt benn, s midőn hallotta beazaladt s állítólag rászólt a káplárra.

— Láng ur! — Micsoda dicsőségis ílyet csinálni? — Azonnal elhallgasson.

És miután az egész kávéházi közönség fel volt zúdulva, a katonákat egy másik szobába küldötte, hogy ott mulassanak. A katonák eltávolítása után lecsillapította kérés szóval a vendégeket. Az az asztal-társaság azonban melynél Józsa mulatott bevarta mig Láng káplár távozott s azután valamennyien utána rohantak s az utcán több kézzurással megsebesítették Lángot, úgy hogy most kórházban fekszik.

A verekedés alkalmával hívta a katonai őrzőjratot, a mely úgy Lángot, mint Józst elfogta.

Ekkor történt, hogy Józsa saját akaratából átadta az ezüst óráját a főpinczérnek, miután az egész asztaltársaság nem tudott fizetni.

A rendőrségnél most folyik ebben az ügyben a vizsgálat, a mely megfogja állapítani a való tényállást, a mely eldőnti majd mennyiben büns Trummer ebben az ügyben. Ha ehisszuk is neki, hogy nem úgy történt a dolog, mint a hogyan azt a városban beszélik, alapos okunk van kételkedni abban is, hogy úgy történt volna a dolog, a hogyan ő előadta.

Mindenesetre nemcsak a rendőrségtől, de a katonai parancsnokságtól is elvárjuk, hogy ebben az ügyben szigorú vizsgálatot rendel el és a bünsösköt méltóképen megbünteti, mert az ilyen garázdálkodástól el kell riasztani az elvetemült embereket.

HIREK.

— Az ágyai kápolna bucsujáró hely. József főherczeg tudvalevőleg díszes kápolnát építtetett az ágyai erdőnek azon a helyén, a hol László főherczeget másfél évvel ezelőtt halálos baleset érte. A kápolnát, mint levelezőnk jelenti, József főherczeg, különösen Klotild főherczegnő óhajára bucsujáró helylyé kívánván tenni, díszes kálváriát építenek köréje, hogy így az egész környék bucsujáró helyvé legyen. Az építkezések nagyban folynak, az egyes stációk már készen állanak s most helyezik el rajtuk a Krisztus szenvedéseit ábrázoló képeket. A templomi festészet valóságos remekei ezek a képek, *üvegre festve* ábrázolják Jézus Krisztus kinszenvedéseit s gyönyörű színpompájukkal, a zöld lombos erdő tisztásán, megragadják és lekötik a szemlélő figyelmét. A mint a kálvária teljesen elkészül, nagy pompájú felszentelési ünnep lesz, melyre már most megkezdtek az előkészületeket s Kisjenőre várják József főherczegét és családját is.

— Rendkívüli közgyűlés a városnál. Székesfejervár törvényhatósága tegnap délelőtt Haveranek József polgármester elnöklelte mellett rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedi tárgya a csapatkórház ügye volt. A honvédelmi miniszter tudvalevőleg leiratott intézett a városhoz, melyben kéri a közönséget, illetve a törvényhatóságot, hogy a csapatkórház építését kezdje meg, mert a jövő év tavaszán már a katonaságnak okvetlen át kell az elkészült épületet venni. A tanács javaslatot terjesztett ez ügyben a közgyűlés elé, mely a csapatkórház felépítésével, a tervvel, a megszerzendő telekek megvételéről és a szükséges kölcsön beszerzéséről szól. A közgyűlés csakis azért

lett egybehíva, hogy a javaslatot részletes tárgyalás alá a 29-én tartandó közgyűlésre kilehessen tűzni. A törvényhatóság a polgármester indítványára kitűzte a rendes közgyűlésre a javaslat tárgyalását s ezzel a közgyűlés 10 órakor már véget ért. A jegyzőkönyvet Karl József és Szommer Mór írták alá.

— Tolnavármegye a főispán instellációján. Tolnavármegye alispánja értesíti a vármegyét, hogy a főispán instellációján a megye képviselteti magát, nevezetesen gróf Széchenyi Sándor főispán vezetése alatt Döry Pál alispán, Wossinczky Mór esperes-plebános, Döry Jenő, Szatankoványi János, Vissóy Ákos és Tóth Ödön vármegyei bizottsági tagokból álló küldöttséggel.

— Visszatérés. Örömmel értesültünk, hogy Németh István Hatvan-pusztai urasági eseléd elhagyván Kálvin tértanát, husvét vasárnapján Kálozon visszatért az egyedül üdvözítő anyaszentegyház kebelébe. A bitvallást Radnich Imre plebános kezébe tette le, ki ezután rövid, de lelkes beszédet intézett a megtérthez s figyelmezteté leendő köteleimre.

— Bolti tűz. Vasárnap este 8 óra után a Nádor-utcában levő Steininger Sándor-féle divatruház körül nagy égett ruhaszagot éretek a járókelők, mely mindjobban erősödött, különösen a nevezett bolt előtt. Az erős égett ruhaszag soknak nagyon különösnek tünt fel s nemcsak a ruhák kétségtelenül vált az ott sétáló Recé István rendőrfőkapitány. előtt is, — kinek házában van a Steininger Sándor divat-üzlete, — hogy a lezart boltban baj van! Azonnal a tűzoltókért telefonozott, kik csakhamar meg is jelentek s a bolt feltörése után látták, hogy a ruhák egyrésze már lánggal ég. A tűzoltók azonnal hozzáláttak az oltáshoz, s rövid idő alatt sikerült is a tüzet cloltani. De azután is egész éjjel őrt állottak, hogy egy ne talán még égő szövet darab bajt ne okozhasson. A tűz oka, mint a körülményekből is kiténik, vétkes gondatlanságból eredt. Az árak 25,000 forintra voltak biztosítva. A kár 3-4 ezer frtra rug. A vizsgálat a tűz mikénti keletkezése iránt tegnap és tegnapelőtt lett megtartva s ekkor azt állapították meg, hogy a gázlámpa okozhatta a bajt. — A tüzeset keletkezésére vonatkozólag a városban különböző verziók keringenek. Az volt az általános vélemény, hogy a bebiztosított boltot felgyújtották. Az általános vélelményt nagyban táplálta az üzlettulajdonos öcsének Steininger Lajosnak viselkedése, a ki Polczér Péter alkaptányt előbb a Hortoványi kávéházban, majd pedig a tűvizsgálat és a kár megállapítása alkalmával olyan illetlenül viselkedett, hogy Polczér alkaptány kénytelen volt őt letartóztatni és bekisérteni. Kihágásért 50 forint pénzbírságban marasztalták el Steininger Lajost.

— Közgyűlés. Székesfejervár törvényhatósága április 29-én a város házában rendes havi közgyűlést fog tartani.

— A német császár Bécsben. A német császár bécsi látogatására, nem tesznek semmiféle különös előkészületeket. A császárt jó barátként fogadják. A hivatalos színezet hiányozni fog a fogadtatásnál, mely királyunk szent-pétervári látogatására való tekintetből kiváló politikai fontossággal bír. Ez természetesen csak kombináció, melyről bizonyosat a még legbeavatottabb körök sem tudhatnak. Jelentős ez a látogatás minden esetre azért mert most midőn a görög-török háború esélyei beláthatatlanak, a diplomáciában legnagyobb súlylyal Balkán kérdése bír. A német császár holnap látogatása egy nagyon komoly dolognak mindenesetre bizonyossága: és ez az, hogy bármily súlyosan alakuljanak is a viszonyok, Ausztria-Magyarország és Németország egymásra kölcsönösen támaszkodni fognak.

— **Két főhercegnő balesete.** Bécsből értesültünk azon balesetről, mely mult szombaton *Mária* és *Blanka* főhercegnőket, a *Rainer* és *Lipót* Salvator főhercegek nejét érte és mely a 72 éves *Mária* főhercegnőre nézve igen könnyen végzetessé válhatott volna. A főhercegnők a Burg ablakából nézték az ünnepi körmenetet és a csapatok diszfelvonulását. Mikor onnan távozni akartak, *Blanka* főhercegnő karjánál vezette az agg főhercegeasszonyt a lépcsőn le az udvari fogathoz. Egy hibás lépés következtében *Mária* főhercegnő elcsuszott és magával rántotta *Blanka* főhercegnőt 5–6 lépcsőn keresztül. Szerencsére sikerült *Blanka* főhercegnőnek megragadni a körülöt és ez által elejét vette a további szerencsétlenségnek.

— **A kongrua.** A vár-plebániák kongrua jóvedelmeinek összeírását felülvizsgáló bizottság *Havranék* József polgármester elnök, dr. *Kerekes* Lajos jegyző, *Plosser* Ferencz, *Fittler* Béla, *Scheirich* Antal és *Nemsits* Gyula bizottsági tagok ugyszintén az érdekelteknél tegnap délután 3 órákor a jegyzőkönvny hitelesítése végett ülést tartottak a városban. A 30 napi határidő alatt fellebbezést senki sem adott be az összeírás ellen s így a bizottság működését véglegesen befejezte.

— **Szép adomány.** A székesfejérvári székesegyháznak a husvétii ünnepek alkalmával *Fischer* Rózsa urbölgy két gyönyörűen himzett, fehér selyem oltárvánkost ajándékozott. Szép adományaért fogadják ez uton is a belvárosi plebániák köszönetét.

— **Hangverseny.** Ifj. *Jámbor* Zsigmond és neje tanítványai május hó 2-án vizsgálati hangversenyt rendeznek a színházban. A műsor a következő: 1. rész. (Hegedűsök.) 1. Erkel F. Hymnus, (összjáték). 2. Rouget de L'isle. La Marseillaise, előadja *Ac* Lajos. 3. Bloch József. Menuette, előadja *Schmiddegg* Ilonka k. a. 4. Verdi. Il Trovatore, előadja *Schmiddegg* Béla. 5. Bloch József. Ballada, előadja *Tóth* Loránd. 6. Erkel Ferencz. Hunyady László, előadja *Ac* Ferencz. 7. Gounod K. Faust, előadja *Marschall* Lajos. 8. Rieding O. Magyar ábránd, előadja *Farkas* Béla. 9. Bloch J. Air, előadja *Farkas* László. 10. Bellini V. Cavatina de la Straniera, előadja *Farkas* Árpád. 11. Kéler Béla. Magyar vigjáték-nyitány, előadja *Berényi* István. 12. Acolay J. B. A moll hegedűversenye, előadja *Berényi* Győző. 13. Ch. De Beriot. 9-ik hegedűversenye, előadja *Fekete* Gyula. 14. Sitt J. Trió, (zongora-, hegedű- és gordonkára), a gordonka-részt *Márkus* Miksa ur játssa. — II. rész. (Zimbalmosok.) 1. Thomas A. Hamlet, előadja *Tóth* István. 2. Schubert F. Reggeli üdvözet, előadja *Marton* Margit k. a. 3. Mozart W. A. „Aria“ Don Juanból, előadja *Gánti* Lajos. 4. a) Steibelt D. Rondo, b) Magyar népdalok, előadja *Pósa* Margit kisasszony. 5. a) Beethoven L. Török induló, b) Magyar népdalok, előadja *Boross* Amália k. a. 6. a) Donizetti. Egyveleg „Ered leánya“ operából, b) Magyar népdalok, előadja *Bodry* Sárika k. a. 7. E Fritsche. Marsch Rondo, (összjáték). — A műsorban előforduló zongorakíséreteket *Sulman* Ferencz zene-tanár ur volt szives elvállalni.

— **Vallásos hatóság.** Lapunk egy más helyén tettünk említést arról, hogy a polgármester „vallásos“ érzelmei egy hótig pihentették a vizsgálatot, s most értesültünk arról, hogy a feltámadási ünnepélyen egyedül *Gebhardt* Bódog aljegyző volt jelen a városi tisztviselők közül. Sem *Havranék*, sem *Seidl*, sem *Hegy* nem voltak láthatók, pedig hát az vallásos érzéseik kimeléséből pihent egy hétig a vizsgálat. — A vallást is úgy látszik csak bizonyos alkalmakkor köpönyegül használják a városban.

— **A vaskoronarendes gyilkos.** Tavaly nyáron sokat írtak a lapok egy *sanfranciscói* gyilkoságról, a melyet *Blanther* József, volt osztrák-magyar közhadseregbeli főhadnagy követett el. *Blanther* valamikor szorgalmas és törekvő fiatal tiszt volt s a boszniai okkupációban, *Stolae* ostrománál annyira kitüntette

magát, hogy a király a vaskoronarendet adományozta neki. Aztán lassan elzüllött, letette rangját, kivándorolt Amerikába s ott tavaly *Sanfrancisco* egy előkelő öreg asszonyt meggyilkolta és kirabolta, azután eltűnt. Most amerikai lapok jelentik, hogy a vaskoronarendes gyilkost kinyomozták és elfogták. *Sanfranciscóból* egy titkos rendőr megy érte a texasi *Austin* városba, a melynek börtönében ül.

— **A háboru és a tőzsde.** A háboru hatása tegnap már a tőzsdén is nagy mértékben meglátszott. Az üzlet kezdetén a gyér kínálat következtében az árak, a tegnapelőtti nivón, jól tartották ugyan magukat, de midőn Párisból a hír érkezett, hogy ott a török értékek rohamosan hanyatlanak, a kínálat az itteni tőzsdén is sűrűsebb lett és délután már a vezető értékek 5–6 forintra olcsóbban kerültek forgalomba. Különösen az a hír hatott nyomasztólag az árakulakulásra, hogy Párisban az *Ottománbank* papírja egyszerre 40 frankkal hanyatlottak.

— **Barbár boszuállók.** Minden valószínűség szerint a boszuállás barbár műve volt az, melyet két eddig ismeretlen egyén követett el a polgári lövöldében és a vasuti tiszti kuglizó kertjében. Vasárnap, f. hó 18-án hajnalban a polgári lövöldében az ott levő gyönyörű rózsafák közül 18 darabot derékba kivágtak s széthányták. Innen a vasuti tiszti kuglizóba mentek az ismeretlen tettesek, ahol összetiporták a virággyakat s az árnyékszék ajtáját felszakították s mésszel telefécskendezték és mindent romboltak, a mi utjukba esett. A rendőrség nyomozása — azt hiszük, — hamarosan eredményre fog vezetni.

— **Rigó Jancsi művészi utja.** A sokat hányatott cigányprimás, a nagy hirre vergődött *Rigó* Jancsi úgy látszik nem igen szereti, ha hallgatnak róla. Pedig már néhány hete, mióta hercegnő kedvesével egy párisi orpheumhoz szerződött, úgy elhallgatott róla a fáma, mint az elpattant hegedűhúr. Annál hangosabban beszél azonban a párisi rendőrség, mely csakhamar betiltotta a szerelmes pár drasztikus, erkölcsétipró produkecióit. Erre *Rigó* Jancsi nem tagadva meg természetét, összeszedte sátofróját, hogy *Chimay* hercegnővel másut, nevezetesen orosz földön próbáljon szerencsét. Ebbeli szándékát illusztrálja saját levele, melyet „Méltóságos Szőgyényi-Marich alispán urnak, Székesfejérvár“ címmel folyó hó 9-én adott postára Párisban s a mely csak 20-án ért városunkba. A különös cím volt-e az ok, vagy talán ez is örökölte gazdája kóborlási szenvedélyeit, elég az hozzá, hogy ez a zöldpecsétes, arany metszésű levélke előbb ellátogatott Berlinbe, (valószínűleg Szőgyényi-Marich László nagykövethoz) majd Ósorra, hol Szőgyényi kastélya van s csak aztán találta meg az utat a megyeházához. A kérdéses levél szóval-szóra így hangzik:

Grand Hotel Terminus
Gara St. Lazare
Paris, 1897. apr. 9.

Méltóságos Szőgyényi-Marich
Alispán ur!

Kegyetemes Uram!

Ezennel van szerencsém Méltóságodat alázatosan felkérni nékem egy uti-levelet kegyesen az illető n. kir. belső ministeriumnál a külföldre nézve kieszközölni, miután egy művészi körutra nevezetesen Oroszországba készülök a' hol egy uti-level okvetetlenül igényeltem.

Alázattal alulírott Pákozdon születtem a' mely község illetőségű helyem Fejérmegyében, s hol is jelenleg édes szülőim laknak. Bátor vagyok a' belyegilletéket a' Passzusom részére öt forintban ide mellékelni és méltóságos Alis-

pán urat egész alázattal arra kérni nékem az uti-levelet egyenesen vagy az itteni cs. és kir. magyar és ausztria Consul utján kezemhez jutatni, a midőn kegyes válaszat e tekintetben elvárom, maradok méltóságodnak legalázatosabb szolgálja és hive

Rigó János.

Az aláírás azt mutatja, hogy a levél más kéztől eredt, a boríték hátsó oldala pedig azt, hogy a „geniális“ cigányprimás czimerre is tett szert. Dülény alaku sárga mező felett kiterjesztett szárnyu aranyozott sá kány lebeg, védőleg tartva karmait ezen szó fülé: *Clára*. Az arany mezőben valószínűleg a — hegedű — fog pompázi.

— **A csőd költségek olcsóbbá tétele.** Az osztrák igazságügyminiszter szigorú rendeletet bocsátott ki az összes törvényesékekhez és járásbíróságokhoz a csőd költségek olcsóbbá tétele tárgyában, melyben meghagyja a csőd-biztosoknak, hogy hassanak oda, miszerint a csőd tömegek leltározási, értékesítési és egyéb költségei redukáltassanak. Ilyen rendelet nálunk is helyén lenne, mert az egyes törvényesékek-nél elhelyezett csődiratok arról tanuszkodnak, hogy a csőd költségek nálunk sem állanak arányban a tömeggel és csak a ritkaságok közé tartozik az olyan csőd, a melynél a költségek az egész — néha nagyon jelentékeny — tömeget teljesen fel nem emészték.

— **Gorombáskodó csendőr.** *Nyusál* Mátyás csendőrmester vasárnap a kigyulladt *Steinger*-féle üzletbe az eloltás után minden áron beakart menni, de az ott álló rendőr nem eresztette be őt. *Nyusál* ezért el kezdett gorombáskodni, a miért *Polczér* Péter alkaptány feljelentette őt a csendőr-szárnyparancsnok-ságnál.

— **Eljegyzés.** *Vöröscsáky* János napokban eljegyezte *Kostyelik* Ferencz helybeli jómdú vendéglős kedves és szellemes leányát *Csülikét*.

— **Megcsipett tolvaj.** A vasuti gépgyárnál *Szabó* Imre régebben mint napszámos és éjjeli őr volt alkalmazva, hanem a hónap első felében több társával el lett bocsájtva, mert elhordtak a gyárból apró géprészeket. *Szabó*, daczára a büntetésnek, mégis e hó 19-én, hétfőn behatolt a gyárba s 100 frtnyi értékű vasat lopott el és elásta a földbe. A rendőrség azonban megcsipette őt s most a vizsgálat nagyobb kiterjedésben folyik, mert alapos a gyanu, hogy többen is részesek a lopásban.

— **Jegyző-szigorlat.** A vármegyeház kistermében április 30-án és május 1-én jegyző-szigorlat lesz tartva *Huszár* Ágost alispán elnöke mellett.

— **Áthelyezések a honvédségnél.** *Kirschner* Herman őrnagy az V. kerületi parancsnokság katonai osztályának vezetője *Kapovára* lett áthelyezve, *Lukács* György főhadnagy pedig a honvédelmi miniszteriumhoz *Budapestre*.

— **Tűzek Bokodon.** Nagy izgatottságot keltenek *Bokodon* — mint ottani levelezőnk írja — a gyakori tüzesetek, melyek előfordulnak a községben s melyeknek eredetük mindig gyujtogatás által látszik fenforogni. Legutóbb is 12-én volt egy tüzeset, melynél *Borsy* Sándor ref. lelkész szalmás trágyadombja égett el. Az oltás alatt egyszerre csak a szomszéd *Varga* János gazdaember háza gyulladt ki, mely teljesen le is égett.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják köszönetünket mindazon jó barátaink és ismerőseink, kik felejtethetlen férjem, illetve édes atyánk elhunytá felett részvétüknek kifejezést adtak, temetése alkalmával megjelentek, ravatalra koszorut helyeztek vagy kecsijukat elküldötték. Ugyszinte nem mulaszthatjuk el a Függetlenségi Körnek képviseltetése felett, valamint nagyságos és főtisztelendő *Kalocsay* Alán orsz. képviselő urnak őszinte köszönetünket, nyilvánítani, ki szives volt a boldogultat sulyos betegsége alatt meglátogatni, és vigasztalásával a mélyen sajtot család fájdalmát enyhíteni. *Ozv. Máté* Pálné. — *Máté* Ferencz és neje.

— **Körözés.** A vaáli járásbírósg könyvü testi sértés vétségével vídolt **Juhász György** nevű vaáli születésű napszámos országos körözését elrendelte.

— **Fodor József fényképészete.** Mind azoknak, a kik hű és szép kiállítású fényképeket akarnak készíttetni, a legmelegebben ajánljuk Fodor József fényképész műtermét, mely várkör-utca 2. szám alatt van az izr. imaház mellett. Ez a tehetséges fiatal fényképész rövid idő alatt valamennyi helybeli versenytársát felülmulta egy felvételeinek hűsége, mint azok gondos és előkelő kiállításával.

* Van szerencsém a nagyrédmű vevő közönség b. tudomására hozni, hogy a tavaszi idényre a legszebb és legdivatosabb női ruhakelmék és kész felöltők rendkívül nagy választékban magérkeztek. Bátorodom becses figyelmébe ajánlani üzletemet megtekintés végett, hol meggyőződést szerezhet, hogy egy választék, valamint árak tekintetében bármely fővárosi kereskedővel versenyképes vagyok. Becses látogatását elvárva tisztelettel Steininger Sándor, Székesfehérvár, Nádor-utca 19.

Irodalom és Művészet.

Színház.

Megnyílt ismét 10 előadásra a színház kapuja egy nagyobbára újra szervezett társulat előtt, melynek egyik igazgatója ugyancsak **Deák Péter**, a társigazgató pedig **Mezei Béla**. A társulat jobb, mint az előbbi, mert néhány jó taggal gyarapodott. Az utolsó előadást kedden játszószék a főispáni instelláció alkalmára, mikor vendégszerepel **Gazdy Aranka**, Gazdy járásbíró leánya, a **Charitásban**. Pénteken, holnapután **Gazdy Aranka** vendégszereplésével **Bernardó Mantillát** adják Szombaton pedig egy igen érdekes újdonság kerül színre, a népszínház legújabb, szenzációt keltett operettje, a „**Kék asszony**.” A közönség figyelmét különösen felhívjuk ezen néhány előadásra.

A társulat eddig előadta vasárnap délután a „**Falu rosszá**” kevés közönség előtt. A szereplők közül különösen kiünt **Kömley** (bakter), ki tehetséges komikusnak látszik; ugyancsintén jó alakítást adott **Krémer**. Este Gécsy István egyik legújabb népszínműve, a „**Leszármolás**” került színre, mely darab bátran helyet foglalhat előbbi kitűnő alkotása, a „**Gyimesi vadvirág**” mellett. Az előadás elég jó volt. **K. Tarnay** Leona primadonna a Mariska szerepében mutatta be tehetségét, mely a társulat erejének megfelel. **Kömley** Gyula mint Marci mulattatta a közönséget jó humorával. **Zoltán** Ilon Esztikéjének alakítása szintén megfelelt a fiatal színésznő jó hírnevének.

Hétfőn délután a „**Vigécek**” került színre. A délutáni közönség jól mulatott rajta. Este a „**Nebántsvirág**”-ot játszották. Erre öröklé szép zenéjű operette előadása elég jól sikerült.

Kedden „**Rip Van Winkle**” került színre zóna-helyarákkal kevés közönség előtt. **Arkosi** Vilmos (Rip Rip) és **Arkosiné** (Lisbeth) tünnek ki kellemes hangukkal és jó játékkal.

G-r.

VEGYESEK.

□ Egy londoni „speciálista.” London városában van egy uri ember, a ki a megdagadt szemek egészségére festésével foglalkozik. Clarksonnak hívják és a maga mesterségében valóságos művész, a kinek az ügyességét egyformán igénybe veszi a City-beli kereskedő és a térszalagrendjeles lord. Egy dologban ugyanis minden angol megegyezik, választják el bár őket meg oly nagy társadalmi különbségek is: karácsony táján és a lóversenyek

idejében nagy ivásokat visznek végbe. Nem ritka eset ilyenkor, hogy veredésre fájul a dolog és egyik-másik gentleman kékre dagadt szemmel távozik a korcsmából. Megy egyenesen Clarkson-hoz, a ki olyan ügyesen tudja bemázolni az arcát, hogy a daganatokat még a figyelő szem is csak nehezen veszi észre. Ez azonban nem meríti ki Clarkson művészetét. Érti ő a megfordított mesterséget is, vagyis oly gyönyörű kéket meg zöld foltokat tud az egészséges arcra pingálni, hogy nincs az a boxoló, a ki az öklével hasonlót képes volna kiváltani. Clarkson e második tehetségét azok veszik igénybe, a kik fájdalomdíjat kívánnak valamely felebarátjuktól, kivél összekülönböztek és hogy pörüket biztosan megnyerjék, valódi „felbőrléhlámás”-ok hiányában festett horzsolásokkal és ütőfoltokkal jelennek meg a bírák előtt.

□ **Drága bélyeg-gyűjtemény.** A levélbélyeg-gyűjtők között eddig egy F. W. Ayer nevű amerikai ur érte el a nagy recordot. Olyan bélyeg-gyűjteményt állított össze, melyet egy elhasznált bélyegekkel kereskedő angol czég 40.000 font sterlingért, tehát közel egy millió forintért vett meg tőle. Ayer gyűjteménye különösen kapföldi bélyegekben volt nagyon gazdag.

□ **A balesetek krónikája.** Az elemi csapások ma kevésbé tizedelik az emberiséget, mint valamikor régen, de az ugynevezett balesetek száma alighanem nagyobbá nőtt, mint annakelőtte volt. Így Angliában a múlt évben 55.755 ember szenvedett szerencsétlenséget mestersége gyakorlásában és 3768 ember áldozatul is esett. A szerencsétlenül jártakat a következőleg lehet osztályozni: 12.966 vasuti alkalmazott, 7216 bányász, 30.661 gyári munkás, 3838 tengerész és 1074 más valami foglalkozású ember. Valóban Angliában sem kicsi az emberi sors nyomorúsága.

□ **Kabel-statisztika:** A tengeralatti kábelek száma mintegy 1300. Összes hosszúságuk közel 102.000 tengeri mérföld. Az egyes kábelek hossza 1/4 mérföld és 2600 tengeri mérföld közt váltakozik. Hosszaságuk szerint a kábelek következőképp oszlanak meg: 5 mérföldnél kisebbek 751, 5—50 mérföld közt 223, 50—100 mérföld közt 65, 100—500 mérföld közt 155, 500—1000 mérföld közt 64, 1000—2000 mérföld közt 29, 2000 mérföldnél hosszabb 8.

□ **Az ajándékozás muniája** Angliában ez idő szerint valóságos mániászerűleg jelentkezik az ajándékozás. Néhány nap lefolyása alatt Sir Blundell Maple az egyetemi kórház alapot 1.440.000 ffrtal gyarapította; Ivesagh lord két közhasznú intézetnek 3.500.000 ffrt adott; Lady Wallace pedig több milliót érő képtárát ajándékozta az angol nemzetnek. A londoni Kord Mayor hivatalában az indiai éhingségek számára 4.800.000 ffrtal, mely összegben felül a külön kiadott aláírási ivenk 5 millió ffrt gyűjtöttek. Megjegyzendő, hogy ezt az óriási összeget tizenegy nap alatt készpénzben befizették a legott rendeltetési helyére el is küldték.

□ **Ebéd után.** Kétségtelenül bizonyos, hogy a mozgás gyorsabb teszi az emésztést és a gyomor annál hamarabb elbana a táplálékkal, minél hevesebb mozgást végez az ember étkezés után. Eből azonban korántsem következik, hogy — mint általában hiszik — jó, ha az ember minél többet mozog az ebéd után. Az emésztés ugyanis szintén mozgás, tehát igénybe veszi a szervezett erejét és ha még nagyobb mozgást is végzünk, az nagyon kifáraszt és nem marad hátrányos következmények nélkül. Elvégre is, nem az a fő, hogy minél gyorsabban emésztünk, hanem, hogy minél kevesebb fáradsággal; épen ezért, ajánlatos, hogy az étkezés után egy kis ideig pihenjünk. Ez ugyan meglátsja az emésztés menetét, de annál több erővel foghatunk a munkához.

□ **A szerelem bacillusai.** Természetesen Amerikában fedezték föl a szerelem bacillusát, egy chikagói orvos a főtáplálás érdeme. Az orvos egy csomó embert beoltott és az oltásnak megdöbbentő következményei voltak. Egy ötvenéves agglegény új fogsort csináltatott magának, a végleges ruhába öltözött és gitárt vásárolt. Egy 39 éves hajadon, feszítővassal kinyitotta a takarékpénztárát, kivette belőle az összekuporgatott pénzét és azt „Eau de Lys-se, szöke fűrtöke és egy fiatal zenetanárba fektette, akit egy évre szerződötett. Fiatal embereknél a hatás másban mutatkozott. Egy 17 éves kereskedősegéd egy kosár tojásba ült a szék helyett és a petróleumot staniczliba töltötte. Egy fiatal fényképész megcsókolta a főlvetelt,

amelyet egy fiatal leányról készített és majdnem megmérgezte magát. A chikagói rendőrség erre beültötte a beoltást és az orvost le akarta tartóztatni, de nem sikerült, mert az orvos véletlenül saját magát is beoltotta és megszökött a házvezetőnőjének a leányával.

□ **A csokoládé története.** A kakaot a spanyolok hozták Európába, még pedig Mexikóból és csokoládét a mi földrészünkön a spanyol udvarnál ittak először. Richeliéu bíbornok fivere: Alfonz lyoni érsek azután megismertette a francziákkal is, de ekkor még csak gyógyszer gyanánt itták. Nagyobb elterjedésre segítette XV. Lajos felesége: Mária Terézia királyné, a ki nagyon megszerette ezt az újmódi élvezeti szert; ekkor már kávéházakban is kapható volt, de csak nagyon drága áron. A drágaság volt az oka, hogy a XVIII. század első felében csak a vagyonosabb polgárok engedhették meg maguknak az élvezetet, hogy csokoládét igyanak, de ötven évvel később már a szegényebbek is hozzájuthattak. Jelenleg a hollandi kakaot tartják a legjobbnak.

□ **A cenzúra Oroszországban.** Mindenki, a ki csak kissé is ismerős az oroszországi viszonyokkal, tudja, hogy a czár hivatalnokai roppant gondnal vigyáznak, nehogy „egészségtelen” és veszélyes tanok férközzenek az orosz néphez. Elővigyázatukban épenséggel nem ügyelnek arra, hogy a neveltségesség küszöbét át ne lépjék és vajmi gyakran tesz az orosz cenzúra egy-egy komikus intézkedést. Így nem elégszik meg a könyvek és az újságok ellenőrzésével, hanem felvigyázásának hatáskörébe vonta a czégtáblákat is. Ha egy kereskedő vagy korcsmáros czimtblált akart kiakasztani, előbb be kell jelentenie a cenzornak, hogy mi lesz azon a táblán és az orosz nép lelki tisztaságának őrzője megfontolással alá veszi, vajjon nem dől-e romba a szent Oroszország, ha a czimtbla kiakasztódik egy bolt fölé. Nem rég is egy korcsmáros „Sarja” nevet akart adni vendéglőjének, de a cenzor megtiltotta, hogy ezt a szót írassa a czimtblára. „Sarja” ugyanis hajnal, megújuló napot jelent és a cenzor úgy vélte, hogy ez nagyon veszélyes gondolatokat támaszthat az emberek fejében. Mert az orszoknak semmikép sem szabad a viradatra gondolnia.

□ **Ötödfélezer éves kegyér.** A berlini mezőgazdasági akadémia egyik tanára: Witmach, a kertészek müncheni kongresszusán egy darab, durván örölt lisztből készült egyiptomi kenyeret mutatott be, melyet egy mumiái-kamrában találtak és a mely hozzávetőleges számítás azerint, ötödfélezer éve került ki a dagasztó teknőből. A száraz helyen volt kenyér annyira megőrizte sajátosságait, hogy jódval leöntve kékre festődött, vagyis kiváltotta a keményítő speciális reakcióját.

□ **Méreg az izzadságban.** Közélednek a napok, mikor az európai emberiség megint izzadni fog, nincs tehát minden aktuális nélkül egy Arloing nevű gyógyszerész felfedezése, hogy az izzadság halálos méreg. E felfedezésre a nevezett gyógyszerész úgy jött rá, hogy egy fiatal-embernek, a ki egész éjjelen át tánczolt, az izzadságtól teljesen átnevessedett ingét desztillált vízbe tette és a nedvességet egy pár kutya bőre alá fecskendezte. A kutyák ettől elpusztultak. A felboncolásnál a kutyákon olyan jeleket vettek észre, mint a minőket a difteritisznél tapasztaltak. Hasonló eredményt oly izzadás nedvessége által, a mit a gőzfűrdő idézett elő, nem tudtak elérni. Ugy látszik tehát, hogy csak az emberi erőlködés által okozott izzadságnak van ily vészes hatása a kutyákra.

□ **Hipnosis a nézőtérén.** A berlini Neues Theater-ben most nagy sikerrel adják Trilby-t, mely nemsokára nálunk is színre kerül. A darab minapi előadásán a következő incidens történt: A színmű egyik főjelenete az, hogy Svengali hipnotizálja Trilbyt, a ki delejes álomban, a suggestió folytán énekel. A színpadon természetesen csak látszólagos a hipnosis eredménye, de a nézőtérén akadt egy hölgy, a kit Svengali parancsoló szava tényleg hipnotizált. Mikor Svengali kimondta: énekeljen, — a földszint egyik helyén egy hölgy elkezdett énekelni. Szomszédjának a szavára, mintha álomból ébredt volna, felébredt és nyomban eltávozott. A hölgy bizonyára hiszterianában szenved és ezért hatott reá annyira Svengari hipnotizáló hókusz-pókusz.

Közgazdaság.

A gazda reménye.

(A. E.) A mezők bársonya kizöldült. A jól művelt földek ösereje szárbá hajtja nemsokára a vetést, kifejlik, megérik a kalász, magtárba kerül a szem, várva a vevőt. Vajjon fog-e jönni és ha igen, milyen árat lesz hajlandó adni? Ez a nagy kérdés, a melyen megfordul jóformán minden.

Tavaly, évek óta először, megkönnyebbülten sóhajtott föl a magyar gazda, mert türehető árat ígérték neki. Birálgatás nélkül fogadta el az okot, a melyet neki mondtak, a midőn Kelet-India rossz termését és más államok apadó buza-termését emlegették. Azt hitte, végre is mindegy, miért jobbak az árak, a föld, hogy jók legyenek és azok is maradjanak.

Vajjon fognak-e maradni? Ez a nagy kérdés merült fel sokak és mi előttünk is. Nem kell a betakarításig várni, sőt addig sem, míg csak hozzávetőleg is meg lehetne határozni, milyen lesz ennek az évnek a termése. Az árak a börzéken már is esnek. Ezt a gazdák nagy része, — nem lévén immár eladó készlete — nem igen bánja. De érdemes lesz vele törődni, mert hiszen azzal az elmés szerkezettel, mit határidőzletnek hívnak, a jövő évi termésnek árát már ma kezdik meghatározni. Az őszi buza, mely még odáig sem jutott, hogy szárbá menjen, már forog a börzén, persze csak papíron, mint papirosbuza, a spekulációnak anyyira kegyelt formájában.

Szegény jó magyarom! A te törekvéseidnek, munkádnak sorsát a spekuláció eldönti már akkor, mikor még te magad sem tudod, vajjon ad-e az Ur áldást reá. Ha bő a termés leszáltalán az árak, mert túltermelés van, ha silányul üt ki, akkor is bajban vagy, mert az ár emelkedése nem kárpótól semmiképpen sem. Neked így is, ugy is kijut, valójában szeretném tudni miért?

Ellenségeid sem tagadhatják, hogy az utolsó időkben sokat tanultál. Jobban műveled a földet, jobban megbecsüld apád örökét, sorod azonban nem igen akar javulni, sőt úgy látszik rosszabbra fordul. Azok, a kiket akarva nem akarva vezetőidé választottál, nem tudnak vagy nem akarnak a te bajodon segíteni. Valójában kevesen gondolnak komolyan veled. Ha gondoltának, tőrnek-e szó és eslekvés nélkül, hogy már ma eladják termésedet, a mely még alig látszik ki a földből, olyan áron, a mely mellett tönkre fogsz jutni, csak azért, hogy legyen játszani mivel. A márczius-áprilisban fabrikált papirosbuza az őszi határidőig, a mi az ő aratási ideje, jár kézről-kézre. Nyerni próbál vele mindenki, csak egy veszt biztosan, az a gazda, a ki alig tudja, hogy a játék az ő bőrére foly.

Azt mondják, hogy a papirosbuza nem nyomja le az árakat. Azt azonban nem tagadhatják, hogy az őszre kötött eladások már a hét forintot sem érik el s azok, kiknek érdeke, hogy el ne ériék, úgy fogják festeni a helyzetet, hogy ez ne is következze be. Beszélni fognak jó termésről és arról, hogy a buzaliszt mellett más kenyérpótló termékek jönnek divatba. Így volt ez az elmúlt évben is. Mikor azonban kiderült, hogy a termés átkozottul rossz sokfelé, akkor az ár emelkedésének már nem az vette hasznát, a kit az illetett volna. Nekünk úgy látszik, ez a bűnös játék az idén ismétlődni fog.

Gazdák, vigyázatok! a ti jövőtökről van szó. Ez első sorban reátok tartozik.

* A közszállítások. Az utóbbi időben igen gyakran fordult elő, hogy a magyar államvasut az építéshez szükséges talpfákat nyilvános pályázat mellőzésével szerezte be. A magyar fákerekeskedők és faiparosok országos egyesülete e sérelmes és a fákerekeskedők érdekeit mélyen sértő eljárás ellen néhány nap előtt felírt a kereskedelmi miniszterhez. — A közszállítások körül nálunk igen gyakoriak a visszaélések, mert igen gyakran megérik az is, hogy a hazai ipar hátrányára az állam, a városok és egyéb

hatóságok szükségleteiket külföldi cégektől szerzik be. Ebben a tekintetben egészen másként gondolkodnak Romániában. Néhány nap előtt ugyanis ott a hazai ipar védelme czéljából a következő javaslatot terjesztették a szenátus elé: »Mindentekelőtt a nyilvános árjelteknel, melyeket az államvasuti igazgatóság, városi vagy községi hatóság tesz közzé a melyekre ajánlatok érkezők, a belföldi iparosok ajánlatai a külföldiekkel szemben mindig előnyben részesülnek, még akkor is, ha a belföldi iparosok ajánlata tíz százalékkal drágább, mint a külföldieké.»

* A vasárnapi munkaszünet a vasut-forgalomban. Az osztrák vasuti miniszter az összes vasuti igazgatóságokhoz a teherforgalomnak vasárnap és ünnepnapokon való korlátozása tárgyában, különösen a társadalom-politikai szempontból nagyon fontos rendeletet bocsátott ki. — Ertesülésünk szerint az osztrák vasuti miniszter átiratot intézett a magyar kereskedelmi miniszteriumhoz, abból a czélből, hogy a vasuti forgalomban behozandó vasárnapi munkaszünet tárgyában vele egységes megállapodásra jusson. A miniszter ezt az átiratot a vasuti igazgatók értekezlete elé fogja terjeszteni és az ügy elintézése előtt ennek az értekezletnek a véleményét fogja bevárni. Egy német félhivatalos lap már is sejtetni engedti a kereskedelmi miniszteriumunk véleményét. E szerint ugyanis az ügy a tetemes költség szempontjából nagyon is megfontolandó, Oroszországban ezek a költségek 40 millió márkára rúgnak. Ez olyan áldozat, a melyre Magyarország nem vállalkozhatik!

* Országos árpavásárok. Az O. M. G. E. országos árpavásárok rendezését tervezi. E hó 28-án e tárgyban az egyesület növénytermelési szakosztálya ülést tart, melyen az előterjesztendő tervezetet fogják megvitálni. A vidéken ugyan eddig is voltak árpavásárok, de nem igen sikerültek, mert a külföldi vásárló-publikum nem látott elég garanciát a gazdákban az üzletet megfelelő lebonyolítására nézve. Azért kell a vásárendezés ügyét egy erkölcsi testületnek kezébe vennie, mely az értékesítés és lebonyolítás kérdését szabályozza s azt helyes mederbe is terelje. Az Agrár Ertesítő jelent, hogy az országos magyar gazdasági egyesület, mint a vidéki gazdasági egyesületek központja, az illető gazdasági egyesülettel egyetemben fogja ezeket a vásárokat rendezni s a magyar gazdák szövetségére fogja az üzleti forgalmat közvetíteni. A vásárok szabályzatát és tervezetét Jesszenszky Pál titkár már el is készítette s a 28-án tartandó ülés megfogja vitálni. Egyelőre Pozsony és Ujhely van e vásárok helyül kiszemelve. A vásárok valószínűleg augusztus havában lesznek.

* Állategészségügyünk. A földmívelésügyi miniszterhez beérkezett legújabb jelentések szerint a száj- és körömfájás az országban lényegesen csökken, úgyhogy a viszony Magyarországon már ma sokkal kedvezőbb, mint Ausztriában. Ez a betegség állatforgalmi szempontból különösen figyelmet érdemel, mert a külföld rendkívül súlyt helyez e betegségre s a külföldi piacok akadékoskodásainál főleg ezt szokták fegyverül felhasználni. Erre való tekintettel Darányi Ignác dr. földmívelésügyi miniszter terjedelmes népszerű utmutatót dolgoztatott ki, melyben a betegség ellen való védekezés és a baj gyógyítása könnyen megérthető módon van ismertetve. Az utmutatót 10.000 példányban nyomatta ki a miniszter s a törvényhatóságok és a gazdasági egyesületek között ingyen fogja szétszórni.

* Amerikai szenátor a valutáról. Tudvalevő dolog, hogy Mac Kinley, Wolcott amerikai szenátort Európába küldte, hogy a kereskedelmi fontossággal bíró nemzetek kormányainál puhatolódzék a nemzetközi bimetalizmussal szemben elfogalandó álláspontjuk iránt. Ez a Wolcott szenátor érdekes kijelentéseket tett a Japán valutarendezésére vonatkozólag egy interview alkalmából. A cél, melyet Japán az aranyvalutára való áttéréssel elérni akar, szerinte az, hogy az ezüstnek az aranyhoz képest való elértéktelenedését állandóvá tegye s fentartsa magának az ebből a Japán mezőgazdaságra és iparra háramló előnyöket. Volt idő és pedig a polgárháború idejében, mikor az amerikaiak is használatilag tehetők volna ezt meg. Wolcott rámutat ezután Ausztria-Magyarország és Oroszország példájára, melyek az aranyvalutára térnek át (Oroszországban a

pénzügyminiszternek ez a kedvenc terve már meg-husult, nálunk meg nem fejezhető. Szerk.) s fel-hozza, hogy Ausztria-Magyarország pénze értékét az aranyhoz viszonyítva 16⁰/₀-kal, Oroszország az övét 33⁰/₀-kal szorította le mesterségesen. Wolcott-nak az a zérete, hogy a japán valutareform árát a »világ nagy kereskedelmi államai« fizetik meg, azok, melyek »pénzüki értékét és finanziaális integritásukat« fentartották.

* Aggódó angolok. A múlt héten az angol alsóházának egyik tagja Setan-Karr föl-hivta a parlament figyelmét azon veszedelemre, melybe Anglia buzatermelésének folytonos apadása folytán jutott. Negyven év előtt a buzával bevetett terület 4,199,812 akre volt, 1896-ban csak 1,734,118 akre, pedig a népesség 14 millióval szaporodott. Abban a véleményben van, hogy Angliának saját gyarmataival vám-szövetségbe kell lépni. Szükség van olyan gabonavámokra, melyek mellett a belföldi termelés föllendülhetne s magtárakra, melyekbe el kellene helyezni a háború esetén szükséges készletet. Indítványát egyhangulag elfogadván, a kormány különös figyelmébe ajánlották a kérdést. Marston a magtárak tervét már ki is dolgozta és azt követeli, hogy a kormány nem kevesebb mint 25 millió kvarter búzát vásároljon össze és tartson készletben. Mintán ez a 25 millió kvarter körülbelül 60 millió méter-mázsának felel meg, ha terve elfogadtatnék, szép kis mozgalom keletkezne a gabonapiacozon.

A Balaton-tavi Gőzhajózási Részvénytársaság menetrendje.

Érvényes 1897. évi április hó 10-től május hó 1-ig.

Boglar—Rövfülöp és vissza					
naponkint		ÁLLOMÁSOK		naponkint	
Középeurópai idő					
6:55	6:55	ind.	B.-Pest keleti p. u.	érk.	8:45
7:00	7:10	ind.	B.-Pest déli vasut	érk.	8:12
			Kanizsa		1:39
			Boglar		1:46
10:24	11:46	11:58	érk.	ind.	11:33
			ind. Boglar gőzhajó		1:00
1:30		érk.	Rövfülöp	érk.	10:30

Viteldják Bogláról-Rövfülöpre v. vissza I. oszt. 75 kr. II. oszt. 40 kr.

Megjegyzések.

Az állomások nevei mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandó. Az éjjeli idő este 6:00 órától reggeli 5:20 percig a percek jelző számjegyek aláhúzásával van kitüntetve. Podgyászt és gyorsszállítványt minden megkezdett 10 kg. után 6 kr. közonséges árúért 100 kg.-ként 30 kr. fizetendő. Az árakban a kincstári illeték már belefoglalatik. Két tíz éven aluli gyermekért egy egész jegy váltandó; egy gyermek az I. osztályban egy egész II. osztályu jeggyel, a II. osztályban felöltött kiserőjével együtt egy egész I. osztályu jeggyel utazhatik. Kirándulók és nagyobb társaságok számára az igazgatóságnál (Budapest, V. Arany János-utca 7. sz.) való előleges bejelentés után külön hajók állnak rendelkezésre.

Egész uszátlyakománya terjedő szállítványok az összes állomásokról a Balaton bármely pontjára már most felvételnek szállítás czéljából.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1896. okt. 1-től. —

Budapest—Székesfejérvár—N.-Kanizsa.

	indul	érkezik	indul	érkezik
Györsv.:	7:00 reg.	8:30 d.e.	8:40 d.e.	11:45 d.e.
Szem. v.:	7:10 reg.	9:16 d.e.	9:26 d.e.	1:39 d.u.
Vegy. v.:	2:25 d.u.	4:27 d.u.	4:33 d.u.	8:55 este
Vegy. v.:	5:25 d.u.	7:39 este	—	—
Györsv.:	7:45 este	9:11 este	9:18 este	12:10 éjjel
Szem. v.:	9:25 este	11:33 este	11:43 este	3:52 éjjel

N.-Kanizsa—Székesfejérvár—Budapest.

	indul	érkezik	indul	érkezik
Szem. v.:	12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.	6:29 d.e.
Vegy. v.:	—	—	6:15 reg.	8:25 d.e.
Györsv.:	5:47 reg.	8:39 reg.	8:49 reg.	10:10 d.e.
Vegy. v.:	10:00 d.e.	2:10 d.u.	2:35 d.u.	4:31 d.u.
Szem. v.:	2:00 d.u.	6:00 d.u.	6:08 este	8:12 este
Györsv.:	5:06 d.u.	8:00 este	8:15 este	9:40 este

Székesfejérvár—Komárom-Ujszöny.
Indul: d. e. 10— Vegyes v. Érk.: d. u. 2-46
este 9-32 Személy v. éjjel 12-41

Komárom-Ujszöny—Székesfejérvár.
Indul: regg. 3-41 Vegyesv. Érk.: d. e. 8-22
d. e. 11-27 Személyv. d. u. 2-26

Székesfejérvár—Adony-Szabolcs—Paks.
Indul Érkézik Indul Érkézik
4-35 regg. 5-57 regg. — 10-07 d. e. 4-10 d. u.
2-30 d. u. 3-47 d. u. — 4-10 d. u. 7-5. este.

Paks—Adony-Szabolcs—Székesfejérvár.
Indul Érkézik Indul Érkézik
2-50 éjjel 6-05 regg. — 6-38 regg. 7-55 regg.

Könyvkötészetemben

mindennemű imakönyvek, regények,
folyóiratok és mind e szakmába vágó
munkák szép, tartós és jutányos áron
kötetnek.

Uj imakönyvek és zsoltárok kaphatók.

Bárminemű regények, divatlapok
és folyóiratok jutányos áron szállí-
tom házhoz.

Számos pártfogásért esedez

KAUFMANN F.

könyvkereskedő,
SZÉKESFEJÉRVÁR,
Kossuth-utca 5. szám.

Szobafestő és mázólo

munkákat jutányos áron elvállal és
gyorsan elkészít

VÉG GYULA

szobafestő és mázólo,

Székesfejérvár: Szarka-utca 3. sz.

Különösen figyelmébe ajánlja a nagy
közönségnek szobafestéseit, melyek az ez
idényre érkezett ritka szép új minták alap-
ján készíttetnek.

Divatos és előkelő színek.

A szobafestészet szakmájába vágó
kezi festészetek művészi kivitelben állit-
tatnak elő.

Thonfestészet minden színben *

*** és a legizlésebb kiállításban.**

Megrendelések a legolcsóbb árak mellett
a lehető leggyorsabban elvégeztetnek.

Mi a Schapirograf?*)

A Schapirograf új, felülmúlhatatlan sok-
szorosító készülék levelek, okmányok, rajzok
jegyzeteknek önálló, költségmentes fekete
nyomású sokszorosítására. Ezt a készüléket
még a laikus is könnyen kezelheti, mert fölülte
egyszerű s jótallak a biztos eredményért.
A papírra tintával írott írásról vagy rajzról
sajtó vagy vegyi szerek alkalmazása nélkül

rövid 15 perc alatt vagy 150 másolatot lehet
készíteni. Egy ilyen négyzet vagy folio nagy-
ságra alkalmas Schapirograf ára a teljes fel-
szereléssel együtt 15 ft. Kivánatra hajlandó
vagyok a Schapirografot négy napi próbahaszná-
lataira az én káromra bérmentesen megküldeni,
visszaküldés esetén semminemű kárpótlást nem
igénylek. Már több ezer különféle nagyságu
ily készülék van használatban.

PHIL FRIGYES vezérképvisező, Wien I., Rudolfsplatz 13.

*) Prospektust ingyen küld.

A budapesti orsz. kiállítás.

ARANY ÉREM. — 1876. — ARANY ÉREM.

Császári és királyi udvari szállító, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa
AZ „ARANY SISAKHOZ.”

ROSENTHAL H.
KATONAI EGYENRUHA, HADIFELSZERELÉSI GYÁRA

A m. kir. I., IV., V. honvéd-kerületek tiszti egyenruházatainak, a Ferencz József
nevelőintézet, a fő- és székvaros m. kir. államrendőrsége és a Bács-Bodrog vármegyei
rendőrség szükségleteinek szerződéses szállítója.

FŐÜZLET:
V. Gizella-tér 1. sz. **BUDAPESTEN** Gyár: VI., Bulyovszky-u. 39.
(Hans-féle palota.)

FIÓKÜZLETEK:
SZÉKESFEJÉRVÁR, **LEMBERG,** **POZSONY,**
Kossuth-utca 18. Kopermikus-utca 9. szám. Hid-utca 4.

Minden fegyvernembeli tényleges és tartalékos tisztek, had-
apródok és egyévi önkéntesek, teljes felszereléseik, a m. kir. csend-
őrség, rendőrség, tűzoltók, stb. egyletek egyenruhái a legjutányosabb
árak mellett készíttetnek.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Csak eskély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE
kaphatók!

Legujabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.
Kész férfi- és gyermekruhák
minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó
cikkek, valamint
ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.
— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegeken. —

LÖWY ADOLF + + + + +
+ + + + + **SZ.-FEHÉRVÁR.**
(Felmayer mellett.)

TELEP MENYASSZONYI KEZELÉSEK ÉRVÁLLALOK. ICSÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE.

HIRDETÉSEK
felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.

Nyomatott Számmal Imrénél, Székesfejérvárott.